

Een nieuw type leider: geestelijk en ondernemend (24-4-2020)

Door Salvo D'Agata en Rianca Evers

Er is in Nederland een ongeschreven en diep verankerde overtuiging, die we ook wel omschrijven als het spel van 'de koopman en de dominee'. Archetypen van de Nederlandse samenleving worden ze wel genoemd. De koopman met zijn handelsgeest en vernieuwingsdrang, die graag en veel wisselt tussen perspectieven en zich niet graag laat vastpinnen op zoiets als één waarheid. Daartegenover wordt dan de dominee gezet met zijn ethische blik, die minder gericht is op verandering en vernieuwing en al snel wordt ervaren als moralistisch. Deze twee gezichten van de Nederlander leiden tot algehele leiding met bestuurlijke controle (het dichtregelen van Nederland). We proberen op deze manier krampachtig de twee werelden uit elkaar te houden en soms ook bij elkaar te houden. Dat leidt geheid tot botsingen, maar tegelijk hebben zij elkaar in de samenleving ook nodig. Je wordt raar aangekeken als je als ondernemer expliciet bent over je geloof. En als je al teveel handelsgeest en pionierschap in je hebt, ben je in de kerk ook al snel verdacht. Wij geloven dat juist in deze periode dit patroon doorbroken gaat worden en dat er een nieuw type leider opstaat, die 100% ethisch is en ook 100% vernieuwend, 100% gericht is op relatie en diverse perspectieven, maar ook 100% vasthoudt aan de waarheid: de geestelijk ondernemer (of de ondernemende geestelijke). De leider die deze perspectieven verbindt. Wie is die nieuwe leider? Een profielschets door twee geestelijk leiders en ondernemende pioniers.

Rianca: Toen ik begon met Samensturing had ik nog geen idee dat God het wilde gaan gebruiken. Voor mij was het buitengewoon logisch dat je plannen maakt samen met de mensen die het gaan uitvoeren. Dat een gemeenschappelijke visie en relatie boven macht en positie gaan. Dat een organisatie een levend lichaam is, een organisme, en dat de belangrijkste opdracht is te zorgen dat de delen goed samenwerken. Dat je niet zomaar iets in dat lichaam moet willen implanteren, maar dat je het eert en samen de weg zoekt. Ik schreef het boek Samensturing, organiseren vanuit gedeelde verantwoordelijkheid in 2018 en het werd genomineerd voor managementboek van het jaar. Het was een predikant die als eerste tegen mij zei: weet je wel dat het ontzettend bijbels is wat je aan het doen bent? Ik had geen idee, maar de krachtige effecten die de principes uitwerkten konden niet anders betekenen dan dat de Geest hier aan het werk is, dat het principes zijn van het Koninkrijk. Sinds die tijd spreekt God heel regelmatig tot me in heldere beelden over kerk en samenleving en gaat mijn weg vergezeld van tekenen en wonderen. Hij riep me om niet alleen organisaties, maar vooral ook kerken terug te brengen naar de bedoeling, weer te laten functioneren als een levend lichaam. En ik communiceer daar ook vrijelijk over, maar in het consultancywereldje is dat feitelijk not done. Zelfs christelijke ondernemers spreken zich niet graag uit over bijbelse principes die ze graag gebruiken in hun werk. Zo jammer! Toch ga ik er gewoon mee door. Ik ervaar het als een grote eer om de principes van het Koninkrijk in de wereld te mogen brengen, en om met mijn organisatiekundige kennis kerken te mogen helpen om weer te worden als een levend lichaam van Christus.

Salvo: in 2003 heeft God mij wakker gemaakt voor de lokale kerk als dé werkplaats voor het maken van discipelen. Om discipelschap weer terug te brengen naar het hart van de lokale kerk is het belangrijk, dat we ontdekken wat het is om een koninklijke geestelijke familie te zijn en daarbinnen de ander dienen. De ander coachend dienen in zijn of haar weg naar geestelijke volwassenheid in al zijn facetten. Dat vraagt om investeren in één op één relaties door een geestelijk vader of moeder. Net als Jezus of Paulus dat deed. Dan gaat het niet meer om: waar zijn we als lokale kerk over vijf jaar? Maar om: waar ben jij of die ander over vijf jaar? De eerste kerkpionier was Koning Jezus. Hij

* Voor de leesbaarheid is het profiel van de geestelijk ondernemer in de hij-vorm geschreven, maar het maakt absoluut geen verschil of je man of vrouw bent.

keek naar Jacobus en dacht “Jacobus is het plan.” Hij keek naar Petrus en dacht: “Petrus is het plan.” Zo kijkt Hij naar jou en mij als persoon: “Jan is het plan”. Jezus hanteerde de strategie ‘relatie-enkeling’. Met de pioniersgemeente Dynamis in Arnhem ben ik op die manier aan de slag gegaan. Niet bouwen op een organisatie, maar op discipelschapsrelaties. Hiervoor zijn groepen mensen nodig. Open laagdrempelige groepen die verweven zijn met de maatschappij en nieuwe mensen kunnen ontvangen. En besloten groepen mensen die dieper willen gaan en gediscipeld willen worden. Zo ontstaat een groeinetwerk van christenen, die (met vallen en opstaan) groeien in hun karakter, roeping en bedieningen in allerlei soorten en maten. In mijn boek ‘Kerosine voor Discipelschap in de lokale kerk’ (2017) ga ik daar dieper op in.

De geestelijk ondernemer*

De geestelijk ondernemer (of ondernemende geestelijke) kenmerkt zich door de wijze waarop hij omgaat met de volgende 4 zaken:

1. visie
2. houding en positie
3. verbinding
4. actie

1. Een heldere visie

- Heeft visie voor groei en vernieuwing

De geestelijk ondernemer weet wat er nodig voor een specifieke gemeente, organisatie of op een specifiek thema. Hij heeft een heldere visie op de gewenste verandering en kan deze enthousiast en overtuigend overdragen.

“Als er geen visioen is, raakt een volk losgeslagen, maar welzalig is hij die zich houdt aan de wet. (Spreuken 29:18)”

- Leeft zijn/haar missie

De geestelijk ondernemer is authentiek. Hij doet wat hij zegt, en hij zegt wat hij doet. Hij ‘is’ zijn missie en hij is als zodanig altijd herkenbaar in zijn bediening. Dat maakt het soms moeilijk om dingen overdraagbaar te maken, omdat de principes zijn verankerd in zijn DNA. Is standvastig, durft te leven vanuit waarheid. De geestelijk ondernemer laat zich niet snel uit het veld slaan bij tegenstand, en doet ook geen water bij de wijn. Voor hem is het prima als de mensen de waarheid (nog) niet kunnen omarmen, hij gaat gewoon door.

1 Korinthe 15:58 Daarom mijn geliefde broeders, wees standvastig, onwankelbaar, altijd overvloedig in het werk van de Heer, in de wetenschap dat uw inspanning niet tevergeefs is in de Heere.

2. Houding en positie

- Is dienstbaar aan missie en mensen

De geestelijk ondernemer vindt zijn eigen positie niet per se heel interessant en neigt er soms zelfs naar zijn impact te onderschatten. Het zijn immers de mensen die het doen? Het is immers de kracht van Gods plan? Hij stelt zich nederig en dienstbaar op.

* Voor de leesbaarheid is het profiel van de geestelijk ondernemer in de hij-vorm geschreven, maar het maakt absoluut geen verschil of je man of vrouw bent.

Marcus 9: 35 En Hij ging zitten, riep de twaalf en zei tegen hen: Als iemand de eerste wil zijn, moet hij de laatste van allen zijn, en een dienaar van allen.

- Is redelijk ongevoelig voor macht en positie

De geestelijk ondernemer maakt zich niet zo heel druk over posities. Hij vecht niet tegen de bestaande macht, maar focust simpelweg op de missie en vertrouwt op God. Dat maakt hem niet of moeilijk manipuleerbaar.

“Je zult u niet rabbi laten noemen; want een is uw Meester en u bent allen broeders. En u mag niemand op aarde uw vader noemen, want een is uw Vader, namelijk Hij, die in de hemelen is. En u mag niet meesters genoemd worden, want een is uw Meester, namelijk Christus. Maar de belangrijkste van u zal uw dienaar zijn (Mattheüs 23:8-11)”

3. Verbinding

- Denkt in heelheid, niet in fragmentatie

De geestelijk ondernemer is niet een of/of denker, maar een en/en denker. Altijd ziet hij mogelijkheden om mensen en perspectieven te verbinden. Hij ervaart mensen niet snel als tegenstander, maar onderzoekt het perspectief van de ander om daar waarde aan toe te voegen met zijn kennis en visie. De geestelijk ondernemer denkt vanuit zijn, niet vanuit doen. Hij houdt van vernieuwing, maar alleen als het een doel, Gods doel dient. Hij probeert niet voortdurend te verbeteren om het verbeteren, of om meer geld te verdienen. Hij weet zich afhankelijk van God en vanuit dit vertrouwen beweegt hij zich soepel.

Joh 15: 5 Ik ben de wijnstok, u de ranken. Wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen.

- Ziet elk deel, elk mens als waardevol

De geestelijk ondernemer is overtuigd van de unieke bestemming van mensen, van ieders unieke gaven en talenten, hoe groot of hoe klein ze ook mogen lijken. De geestelijk ondernemer koestert zijn team en maakt geen onderscheid.

1 Korinthe 12:18 Maar nu heeft God de leden, elk van hen afzonderlijk, in het lichaam een plaats gegeven zoals Hij gewild heeft.

4. Actie

- Verbindt perspectieven aan een gezamenlijk doel

De geestelijk ondernemer is steeds op zoek naar hoe mensen samen iets moois kunnen neerzetten, juist door behoud van hun eigenheid. Doordat ze samen gericht zijn op hetzelfde doel, en mogen bijdragen op een manier die bij hen past, zonder alles 1 op 1 van elkaar over te nemen, ontstaat een palet aan perspectieven die toch in balans blijft.

Romeinen 12: 4 Want zoals wij in één lichaam vele leden hebben en niet alle dezelfde functie hebben, zo zijn wij, hoewel velen, één lichaam in Christus, maar ieder afzonderlijk leden van elkaar

- Zet bewegingen op, creëert nieuwe leiders

* Voor de leesbaarheid is het profiel van de geestelijk ondernemer in de hij-vorm geschreven, maar het maakt absoluut geen verschil of je man of vrouw bent.

De geestelijk ondernemer krijgt onherroepelijk volgers, mensen die hij inspireert, die willen doen wat hij doet, die vreugde vinden in zijn aanwezigheid en inzichten. Een geestelijk ondernemer zal mensen echter altijd stimuleren om zelf stappen te zetten. En om niet naar hem, maar naar Jezus te kijken.

Wees navolgers van mij, zoals ik navolger van Christus ben (1 Korinthe 11:1)

- Verbindt door liefde i.p.v. forceren door macht

De geestelijk ondernemer drukt niet met geweld zijn ideeën door, maar geeft mensen tijd en ruimte om aan nieuwe ideeën te wennen. Hij stelt vragen als: wat heb jij nodig om hiermee aan de slag te gaan? Wat zit je in de weg? Hij biedt ondersteuning op maat, heeft geduld en neemt de tijd.

Efeze 4:15-16 “..maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus. Van Hem uit wordt het hele lichaam samengevoegd en bijeengehouden door elke band die ondersteuning geeft, overeenkomstig de mate waarin ieder deel werkzaam is. Zo verkrijgt het lichaam zijn groei, tot opbouw van zichzelf in de liefde.”

- Voegt waarde toe aan het leven van de ander

Ondernemen is in essentie waarde toe voegen. Jezus deed dat met de wereld, door zichzelf te geven. Hij deed dat ook met Zijn discipelen. Zo zal de nieuwe geestelijk leider in Christus hetzelfde gaan doen. Net als Paulus en de andere apostelen. Het goud in de ander herkennen en dat naar boven halen. Het bijzondere in een groep herkennen en dat bevestigen en het zijn eigen weg laten vinden. Het is daarom een apostolische manier van werken. Risico durven nemen in plaats van op veilig spelen.

1 Kor 3:7 Dus is dan noch hij plant noch hij die begiet iets, maar God die laat groeien

Effect van geestelijk ondernemerschap

Je kunt misschien wel voorstellen dat mensen met deze kenmerken, of een groot aantal daarvan, behoorlijk impact hebben in kerk en maatschappij. Ze laten zich niet van de wijs brengen, ze gaan onverstoort door. Waar zij komen, verliezen machtsbolwerken aan macht en invloed. Waar zij komen, ontdekken mensen hun unieke bestemming. Waar zij komen wordt verdeeldheid en fragmentatie opgeheven. Waar zij komen, ontstaat nieuwe vrucht, tachtig- en honderdvoud. Waar zij komen, staan nieuwe leiders op. Waar zij komen, moet de boze wijken.

Is dat hun verdienste? Nee, geenszins. Dit zijn de mensen met een apostolische bediening die leven in de Geest en in alles van Hem afhankelijk zijn. En alleen daardoor het verschil kunnen maken in kerk en maatschappij.

Het lijkt erop, dat God over de kerk in Nederland een grotere nieuwe kerk aan het bouwen is bestaande uit een netwerk van apostolische leiders. Dat bestaande kerken niet worden afgebroken, maar gerespecteerd, geëerd. Dat bestaande kerken een hoger geestelijk dynamisch gezag gaan ontdekken. Gezag in Christus dat door de bestuurlijke controle, die onze Nederlandse cultuur domineert, weet te doorbreken.

* Voor de leesbaarheid is het profiel van de geestelijk ondernemer in de hij-vorm geschreven, maar het maakt absoluut geen verschil of je man of vrouw bent.

Over de auteurs

Salvo D'Agata is voorganger en pionier in gemeente Dynamis in Arnhem.

(www.dynamisarnhem.nl) Hij studeerde bestuurswetenschappen en schreef het boek 'Kerosine voor discipelschap'.

Rianca Evers is spreker en leiderschapscoach, en founder van kenniscentrum Saminc BV en

www.sameninchristus.nl Zij schreef het boek 'Samensturing, organiseren vanuit gedeelde verantwoordelijkheid' en schrijft nu met theoloog Wilbert de Goei het boek Samensturing in de kerk.

* Voor de leesbaarheid is het profiel van de geestelijk ondernemer in de hij-vorm geschreven, maar het maakt absoluut geen verschil of je man of vrouw bent.